

УДК 81'373.25

Добровольська О.Я.
кандидат філологічних наук, доцент,
кафедра англійської філології Ужгородського національного університету

РЕКОНСТРУКЦІЯ СЕМАНТИКИ АПЕЛЯТИВІВ СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ОСНОВІ ДАНИХ ІСТОРИЧНОЇ АНТРОПОНІМІЇ

Резюме: *назви прізвищевого типу зберігають у своїх основах втрачені на сьогодні слова або значення слів. На базі назв прізвищевого типу середньоанглійського періоду реконструюються понад два десятки втрачених апелятивів-назв людини за професією та заняттям, що є за своєю структурою композитами з другим компонентом -man, для яких основним джерелом виведення семантики послужили однокореневі апелятиви, також реконструйовані на основі даних історичної антропонімії*

Ключові слова: *середньоанглійський період, назви прізвищевого типу, семантика антропооснов*

Dobrovolska O.Y. Reconstruction of the semantics of common nouns on the basis of proper names

Summary: *Bynames reflect the vocabulary which served the basis of their formation. The article deals with more than twenty of such words, which were lost in the course of time. These words are compounds with the second element –man and belong to the lexico-semantic group of professional names.*

Key- words: *Middle English period, second names, bynames, semantics of the word-stem of proper names*

Цінний матеріал для вивчення питань формування і розвитку лексичної і семантичної системи англійської мови та історії англійської мови загалом дають дослідження з ономастики, оскільки антропоніми відображають ті лексеми, що послужили базою для їх виникнення. Дуже часто такі прізвищеві назви, мотивовані загальними назвами, є чи не єдиним джерелом наших відомостей про

той чи інший апелятив. Зокрема, стосовно середньоанглійського періоду особливо багатим на лінгвістичну інформацію є назви прізвищевих типу.

Хоча прізвища є наймолодшим класом найменувань в англійській антропонімії, однак саме вони найчастіше зберігають маловживані, а нерідко навіть утрачені слова або значення слів, або ті зміни, яких зазнали апелятиви упродовж мовного прогресу. Тому відапелятивна антропонімія, зокрема відапелятивні прізвища, мають особливо велике значення при вивченні мовного стану попередніх століть.

В Англії на кінець давньоанглійського періоду припадає поява “других імен” (second names), або так званих “прізвиськ” (byname), що пізніше розвинулися в прізвища у сучасному розумінні цього терміна, що було пов’язане з необхідністю ідентифікувати людей, які носили однакові особові імена (Christian names) [9, 7; 1, 296]. Ця необхідність була посилена ще й тим, що після норманського завоювання більшість давньоанглійських імен вийшла з ужитку і була замінена обмеженою кількістю французьких імен. Тенденцію до використання двокомпонентних (ім’я та прізвище) антропоформул підкріпив і той факт, що норманці на той час вже мали прізвища, багато з яких, в основному прізвища аристократів, були спадковими [4, 33].

Середньовічні прізвиська були офіційними неспадковими найменуваннями і базувалися на основі реальних ознак їх носіїв [9, 6]. Дуже поширеним в той час, причому дещо більше в місті, ніж в сільській місцевості, було використання в якості прізвиськ назв професійного заняття людини [1, 23]. У XII-XIII століттях заняття, на яке вказувало прізвисько, співпадало з реальним основним заняттям носія цього прізвиська [4, 29]. Проте в XIV столітті, зокрема в другій його половині, коли прізвища починають набувати спадкового характеру, професія людини і її прізвище співпадають вже рідко [4,29]. Дослідники середньоанглійських прізвищ вважають, що в окремих випадках прізвище, мотивоване заняттям людини, могло виступати і як прізвисько. Таке прізвисько надавалося людині, яка мала особливі ознаки, що зближували її з якимось

професійним працівником, або зрідка виконувала притаманну цій професії роботу [4, 29]. Зокрема, в XIV-XV ст. найменування особи не завжди несло інформацію про справжнє відношення його носія до виробництва того продукту, який послужив ознакою для номінації. Наприклад, як указує С.Трапп, людина, ідентифікована як «міщанин та золотар» (citizen and goldsmith), що відповідає традиції того часу згадувати в документах громадський статус людини та його приналежність до тієї чи іншої міської гільдії [10, 3-4], міг бути або найманим робітником, або самостійним ремісником, який володів власною невеликою майстернею, або багатим купцем і фінансистом, який вкладав засоби окрім ювелірної справи в інші види виробництва.

Предметом нашого дослідження є прізвищеві назви середньоанглійського періоду, що постали на базі апелятивів середньоанглійської мови, які не фіксуються лексикографічними джерелами. Метою даної статті є показати реконструктивні можливості власних назв, антропоосновами яких є композити, компоненти і моделі яких відомі середньоанглійській мові. Розглядаємо словотвірну модель композит з другим компонентом –man. Виявлено понад двадцятьки незафіксованих історичними словниками англійської мови апелятивів-антропооснов назв прізвищевого типу середньоанглійського періоду, що є композитами з компонентом man, для тлумачення семантики яких вирішальну роль відіграють їх словотвірні дублети, що також не зафіксовані в лексикографії і знайдені тільки в якості антропооснов назв прізвищевого типу.

У зв'язку з непрозорістю на сьогодні мотивів номінації семантика розглядуваних апелятивів може вважатися лише імовірною і неоднозначною (зокрема, стосовно назв ремісників обов'язковим є віднесення їх також до лексико-семантичної групи назв торговців).

Пізнє середньовіччя (XII-XV ст.) ознаменувалося в Англії значним зростанням ремесел. Зростання міст як центрів ремесла і торгівлі, що отримало додатковий імпульс у результаті нормандського завоювання, прискорив процес відокремлення ремесла від сільського господарства. Уже на початку даного

періоду “зростання виробничих сил в Англії призвів до відомої диференціації ремісничих занять, до розділення ремесел на окремі, спочатку ще не дуже роздроблені, але відмінні і самостійні галузі ремісничого виробництва” [2, 273]. Концентрація ремісників у містах спричинилася до посилення спеціалізації ремесел, яка з плином часу прийняла широкі масштаби. Відбувається поділ праці в межах окремих ремесел [8, 10], що спричинилося до створення ремісничих гільдій, які отримали право на монопольне заняття тим чи іншим ремеслом у місті (перші згадки про такі гільдії відносяться до початку XII століття). Спочатку всі члені ремісничої гільдії самі торгували виготовленими ними виробами. Однак поступово в межах гільдії відбувалося соціально-майнове розшарування ремісників. У результаті вже в XIV ст. в кількох гільдіях виділились більш заможні майстри, які займалися не стільки самим виробництвом, скільки його організацією і збутом продукції [7, 68-69; 10, 4-5].

Важливим соціально-економічним процесом, що проходив у житті середньоанглійського суспільства, було бурхливе зростання торгівлі в Англії в XI-XII ст., підготовлене усим попереднім розвитком матеріального виробництва, і яке привело до третього великого поділу праці – відокремлення торгівлі від виробництва і формування класу, що займався вже не виробництвом, а лише обміном продуктів, а саме купців. Процес виділення купців у самостійний клас був поступовим. Так, в кінці XII- на початку XIII ст. в англійських містах створювалися *gilda mercatoria* (купецькі гільдії), які захоплювали торговельну монополію в містах і об’єднували не лише торговців, але й ремісників [5, 266]. На перших порах ремісники самі займалися збутом своєї продукції. Але в результаті соціально-економічної диференціації робітників всередині ремісничих гільдій окремі майстри займали панівне положення, поступово перетворюючись у капіталістичних підприємців, які керували працею інших і збували готову продукцію. Частими були зафіксовані документально випадки, коли такі підприємці займалися оптовою торгівлею товарами, яких вони не виробляли, і навіть були пов’язані із зовнішньою торгівлею такими товарами [10, 5-6].

У період пізнього середньовіччя ремесло і далі залишалося важливим підсобним заняттям сільських жителів, які самі забезпечували внутрішні потреби домашнього господарства в життєво важливих предметах. Процеси, які відбувалися у цей час в економіці англійського села, зокрема, виникнення великих господарств–манорів, коммутація повинностей (переведення їх на гроші [3, 70; 6, 88]), викликали до життя тип сільського жителя, який суміщав у одній особі селянина, ремісника і торговця [7, 152] і отримував прибуток від виготовлення і збуту ремісничих виробів. Для лінгвіста, який вивчає мовні засоби номінації, ці обставини мають суттєве значення, оскільки вони свідчать про тісний зв'язок між багатьма сферами людської діяльності у досліджуваній період і утруднюють проведення чіткої границі між середньоанглійськими мовними найменуваннями.

Реконструйовані на базі антропонімів назви людей за професією і заняттям можна розподілити за такими лексико-семантичними групами:

1) назви ремісників, що займалися виготовленням (і, можливо, продажем) продуктів харчування:

ME bakman, bakeman ‘a maker or seller of pastries, pies, etc.’ (закладені в назвах прізвищевих типу в антропоформулах середньоанглійського періоду Walter Bakman 1279 RHC; John Bakeman 1327 SR Ess). OE *ge-bæc* “what is baked” (NED). *Bake*, v. ”to cook” (c1000 NED). Поп. *Walterle Bakmonger* 1314 MEOT.

ME butterman, botreman ‘a maker or seller of butter’ (Thomas Butterman 1302 SRY, Henry Botreman 1327 Pinchbeck) . OE *butere*, ME forms *bottre*, *butre* etc. (NED). Поп. *William le Buterar* 1327 SRSx; *Margaret le Buttermongere* 1306 LoCt; *William Dixon ...*Buttermonger* 1720 Lond. Gaz. No 5879/4 (NED).

ME cheseman, chesman, chusman, chisman ‘one who makes or sells cheese’ (Henry le Cheseman 1260 AssC; William le Chesman 1311 Battle; Thomas Chesman, le Chusman 1327 SRSx; Adam le Chisman, Alice Chisman 1327 SRSo). Поп. *John de Hugart, cheser* 1316 FrY; *Walter le cheser* 1366 AD; *Robert le Chesemaker* 1275 RH;

Richard le Chesewryngere 1281 MESO; Baldwin le Chesemangere 1186 P (cheesemonger ‘one who sells or deals in cheese’ (1520 NED)).

ME flourman ‘one who makes or sells flour (Robert Flourman 1338 LoPleas). Flour, forms: floure, flur, flour (1250 NED). Поп. Walter Flouremman or Floreknave 1309 RamsCt.

ME lekman ‘one who grows or sells leek’ (Hugh le Lekman 1319 MESO). Leek, forms: lek, leke [OE léac] (1000 NED). Поп. Adam lekere 1279 MESO; William le Leker 1293 ib.

ME mustardman ‘one who makes or sells mustard’ (Adam le Mustardman 1327 SRSf). Mustard [OF. moustarde, mostarde] (1289 NED). Mustarder [AF. mustarder] ‘A maker or dealer in mustard’ (1301 NED).

ME saltman ‘a manufacturer of or dealer in salt’ (John Saltman 1327 SRSf). Salter [OE saltere] ‘a manufacturer of or dealer in salt’ (1000 NED). Salt-seller (1611 NED), salt-worker (1680 NED). Поп. Laurence le Saltmetere 1300 LoCt.

ME wigman, wygeman ‘one who makes or sells cakes, a cake-man’ (Alexander Wigman 1275 RH; Geoffrey Wyg(e)man RH). Wig, forms: wygge, wig ‘A kind of bun or small cake made of fine flour’ (1376 NED). Поп. William le Wygger 1332 MESO; Matild la Wygestr 1296 SRSx..

2) назви ремісників, що виготовляли (і продавали) тканини та вироби з них:

ME burelman ‘A maker of borel, a bureller’ (John Burelman 1311 LLB). Поп. Alfred le Bureller 1277 LLB. Burel, forms: burel, burell etc. ‘A coarse wollen cloth (prob. originally of brown colour); frieze; a garment of this fabric; (plain) clothing’ (1300).

ME sakeman ‘a maker of sacks or coarse cloth, sackcloth’ (Ralph Sakeman 1209 P). Sack, forms: sacker, sakke, sak... [OE sacc ‘bag, sack, sackcloth’] (1000). Поп. Geoffrey Sakker t. John ELPN; Hugh le Saker 1225 AssSo; Eva le Seckere 1277 Wak(Y).

До цієї лексико-семантичної групи можна віднести також лексему *maderman* (на підставі сфери застосування барвника *madder*). **ME maderman** ‘a maker, user or seller of madder’ (Thomas (le) Maderman 1293 LLB, 1300 LoCt). Madder n. [OE *mædere*] ‘A herbaecious climbing plant; the root of this plant, employed medicinally or

as a a source of colouring matter; the dye-stuff or pigment prepared from it' (NED). Madder v. 'to treat or dye with madder' (1461 NED) . Поп. Walter le Maderere 1317 FFEss; Robert madermanger 1230 P.

3) назви ремісників, що виробляли предмети побуту:

ME busselman "a maker of bushel-vessels or one who measured out corn, etc., in bushels" (Stephen Busselman 1327 SRSo). Bushel, sb. forms: bousssel, boyschel, bowsshell(e, bousshell '1. a measure of capacity used for corn, fruit, etc.; 2. a vessel used as a bushel measure (1382 NED)'. Поп. Robert le Busselar 1243 AssSo; Peter Boseler 1305 MESO. OFr boisselier 'maker of vessels (baskets) holding a bushel'.

ME waxman "a maker or seller of wax or wax candles" (Adam Waxman 1185 P(Wo)). Wax, forms: wex, wax etc. [OE weax] (805 NED). Combinations: wax-bearer (1577); -manufacturer (1858); -modeller (1858); -nibbler (1712); -maker(14... NED). Поп. Waxmongere 1310 MESO.

4) назви ремісників, що обробляли метали та виготовляли вироби з нього:

ME loceman, lockeman "locksmith" (Scanard Loceman 1279 RH, Geoffrey Lockeman 1334LLB). Lock, forms: loc, lok, loke, lock [OE loc] 'I. A contrivance for fastening (900 NED). Поп. Peter le Loker 1221 AssWo; John Lokar' 1279 RH; Henry le Lokkere 1292 MESO ; Richard le Lokker 1327 SRD (lockyer, locker, forms: lokyer(e, lokere, locker, lockier] 'A locksmith (1356 NED)'.

ME sleman, scleyman "a maker or seller of slay, or weaver" (Thomas Sleman 1277 Wak(Y); Auicia Scleyman 1327 SRC). Slay, sley sb., forms: a) slege, sleye, sley, sleie, sleigh (slea); b) slay,slaye, slaie, slai-. [OE slege 'stroke, striking, slaing, etc.] '1. An instrument used in weaving to beat up the weft'(a) – 1050; b) 1316 NED). Поп. William le Slaer 1247 AssBeds; William Slayare 1311 ColchCt; John Slaymaker 1379 PTY; Henry Slaymaker or Slymaker 1594 Oxon (slay-maker 1583 in Wadley 'Bristol Wills' (1886)236 "John Wallys, slaymaker and weaver"; 1723 Lond. Gaz. No 6196/8 "John Rew, late of Exon, Slea-maker" (NED)).

5) назви робітників, професійно пов'язаних із сільським господарством:

ME besteman ‘a herdsman’ (John Besteman 1327 SR(Ess)). OE, ME beste ‘beast’.

Πop. J.Le Bestere 1279 RH ; R.Bestare 1311 ColchCt.

ME bukkeman ‘a goat-keeper or goat-herd’ (Roger Bukkeman 1278 Ewen). OE buc, bucca ‘he goat; male-deer’ (1000) forms: bukke. Πop. Robert le Bukere 1229 FFSx; William le Buker 1246 AssLa; Elias le Boukere 1296 SRSx; Roger le Bucmanger’ 1221 AssWa; Walter Bucswayn 1327 SRSo.

ME buleman, boleman ‘a bull-keeper or bull-herd’ (Ailward Buleman 1209 P; John Boleman 1279 RH). Bull (OE bula), formsl: bule,bole, bol (NED). Πop. Richard le Bollocherde 1281 Eynsham; John Bulward 1524 SRSf (‘the keeper of a bull’ (1614 NED)); Robert le Bollere 1332 SRSt .

ME bullokman ‘a bull-keeper or bull-herd’ (Roger Bullokman 1332 SRCu). Bullock [OE bulluc] ‘Orig. a young bull, or bull calf; but afterwards, and in later times always, a castrated bull, an ox’ (1000 NED). Πop. Bollocherde 1281 Eynsham .

ME coltman, coltmon ‘herd in charge of grasing horses’ (Anote Coltman 1332 SRCu; John le Coltmon 1365 DbCh). Colt, also coult, dial. cowt, cout [OE colt] ‘The young of the horse, or of animals of the horse kind’ (1000 NED). Πop. Robert le Coltier 1285 MEOT; John le Coltere 1327 SRSf. Peter Coltehird 1301 SRY; John Coltart 1627 Black; John Coultart 1679 FrY.

ME gateman, gooteman ‘goatherd’ (Ralph Gateman 1183 P); Nicholas Gooteman 1455 GildY). Goat, [OE gāt] forms: a) gate (700 NED); c) got, gote... (1225 NED). Πop. Osbert Gotenecherl 1183 P, Reiner le Gotegrom 1335 FFSf; Walter le Gatier 1279 RH; Robert Gater 1301 SRY; William le Gatier 1332 SRSX; Thomas, John le Goter(e 1327, 1333 MEOT.

ME kideman, kydeman ‘herd in charge of the kids’ (Richard Kideman 1221 ElyA; Alan Kydeman 1275 RH). Kid, forms: kide, kyde... [ME kide, kede, kid] ‘1. The young of a goat (1200 NED). Πop. Ailric (le) Chidere 1190-1 P(Wa); Roger Kidere FFLa; Thomas le Kidere 1301 SRY; Richard le Kedere 1310 LLB.

ME loceman, lockeman ‘a shephard’ (Scanard Loceman 1279 RH,Geoffrey Lockeman 1334LLB). Lock, forms: loc, lok, loke, lock [OE loc] ‘II. A barrier, an enclosure (1300

NED)’. Поп. Uruay le Lockhert 1203 AssNth (herdsman in charge of the sheep or cattlefold) (OE weard ‘ward, guardian’); Peter le Loker 1221 AssWo; John Lokar’ 1279 RH; Henry le Lokkere 1292 MESO ; Richard le Lokker 1327 SRDb) (may be an equivalent to Looker ‘shepherd’. Поп. locker, also loker(e, -yr [lock sb. or v. + -er).

6) назви слуг:

ME bureman, boreman, bourman, burman ‘a servant at the bower’ (William Bureman 1204 P; Robert Boreman 1279 RH; William Bourman 1327 SRSx; Walter Burman 1327 SRC). Bower , forms: būr, bur, bure, bour, boure, bowr, bor, bowre, bowur, boire, bowre, (dial) boor, bower [OE būr dwelling’].Поп.Alice Bouwyman 1301 SRY, Marion Boursvain 13th AD, Alice Bourgrom 1327 SRSo. **ME halleman** ‘servant at the hall’ (Æluric Halleman c1095 Bury ; Gilbert le Halleman 1301 NottBR). Поп. Ricardus Halwardus 1185 Templars; Gervase le Halleward 1250 FFEss; William le Hallehyne 1332 SRSt (ME hīne ‘hind, servant’ NED).

7) назви вартових, охоронців:

ME loceman, lockeman “keeper of the bridge” (Scanard Loceman 1279 RH, Geoffrey Lockeman 1334 LLB). Lock, forms: loc, lok, loke, lock [OE loc] ‘II. A barrier, an enclosure (1300 NED)’ ‘On a canal or river: A portion of the channel shut off above and below by folding gates provided with sluices to let the water out or in, and thus raise or lower boats from one water level to another (1577 NED)’. Поп. Sewal, William (le) Locward 1327 SR(Ess) (OE weard ‘ward, guardian’); Peter le Loker 1221 AssWo; John Lokar’ 1279 RH; Henry le Lokkere 1292 MESO ; Richard le Lokker 1327 SRD.

Найменування з другим компонентом –man не експлікують у своїй зовнішній структурі відношення особи до предмета, що послужив ознакою для номінації. Відношення між особою - об’єктом номінації- та предметом виражається багатьма можливими предикатами (“виробляти”, “користуватися”, “продавати”, “охороняти”, “доглядати”, “пасти”, “вирощувати”, “служити”), що є відображенням нечіткої межі між середньовічними професійними назвами, а також результатом омонімічності слів, які виступають основою мотивації. Розглянуті нами іменники з компонентом –man реалізовували такі ономаціологічні категорії:

- 1) категорію носія агентивного відношення до результату (продукту) праці ;
- 2) категорію носія агентивного відношення до засобів праці; 3) категорію агентивного відношення до умов (місця) праці; 4) категорію носія агентивного відношення до предмета праці (предмета догляду).

Здійснювана на основі семантичного аналізу реконструкція апелювативів, закладених в антропоосновах назв прізвищевих типу середньоанглійського періоду, збагачує наші відомості про лексичний склад середньоанглійської мови загалом, та, зокрема, про лексико-семантичну групу назв людей за професією та заняттям, надаючи цінний матеріал для подальших найрізноманітніших досліджень цієї лексики.

Література

1. Гусынина Е.Б. Становление английской фамильной системы (По материалам источников VII-XVII вв.). Диссертация на соискание ученой степени канд. филол. наук. Л., 1982.
2. Левицкий Я.А. Города и городское ремесло в Англии в X-XII вв. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1960. – 298 с.
3. Штокмар В.В. История Англии в средние века. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1973. – 184 с.
4. Fransson G. Middle English Surnames of Occupation. Lund, 1935.
5. Lipson E. The Economic History of England. – London, 1956. – 696 p.
6. Morton A.L. A People's History of England. –Berlin: Seven Seas Publishers, 1974.
7. Myers A.R. England in the late Middle Ages. – Harmondsworth, 1978. – 285 p.
8. Otto G. Die Handwerkernamen im Mittelenglischen. – Bottrop, 1938. – 99 p.
9. Reaney P.H. The Origin of English Surnames. Routledge and Kegan Paul. London, 1980.
10. Thrupp S.L. The merchant class of Medieval London (1300-1500). – Chicago, 1948.

Джерела

- AssBeds Assize Rolls. Beds Hist. Rec. Soc., I, III, 1913-16.
 AssC Assize Rolls. Chetham Soc. 84, 1925.
 AssNth Assize Rolls. Surtees Soc. 88, 1891.
 AssSom Assize Rolls. Somerset Rec. Soc., 4 vols., 1897-1929/

- AssWa Asize Rolls. Warwicks. Dungdale Society 16, 1939.
- Battle Customals of Battle Abbey(Camden Soc. (NS) 41), 1887.
- Black G.F.Black. Surnames of Scotland, New York, 1946.
- BuryS Kalendar of Abbot Samson (Camden 3rd Ser. 84), 1954.
- ELPN E.Ekwall. Early London Personal Names. Lund, 1947.
- Ely(A) BM. Cott. Tib. b ii
- Eynsham Eynsham Cartulary (Oxford Hist. Soc. 49, 51), 1906-8.
- LoCt Calendar of Early Mayor's Court Rolls, ed. A.H. Thomas, 1924.
- LoPleas Calendar of London Plea and Memoranda Rolls, ed. A.H.Thomas, 3 vols., 1926-32.
- LLB Letter Books of the City of London, 11 vols., 1899-1912.
- NottBR Records of the Borough of Nottingham, vol. I, 1882.
- Rams Ct W.O. Ault. Court Rolls of the Abbey of Ramsey, 1928.
- P Pipe Rolls. Rec. Comm., 3 vols., 1833-44.
- AD Catalogue of Ancient Deeds (in progress).
- FFLa Feet of Fines. Lancs Rec. Soc. 39, 1899.
- FF Ess Feet of Fines. Essex Arch. Soc. (in progress).
- FFSx Feet of Fines. Sussex Rec. Soc. 2, 5 , 23, 1903-16.
- MEOT B.Thuresson. Middle English Occupational Terms. Lund, 1950.
- MESO G.Fransson. Middle English Surnames of Occupation. Lund, 1935.
- NED A New English Dictionary. Oxford, 1988-1933.
- FrY Register of the Freemen of York (Surtees Soc. 96, 102), 1897, 1900.
- PTY Yorkshire Poll Tax Returns. Yorks Arch. Journal , 1379.
- RH Rotuli Hundredorum, 2 vols., 1812-1818.
- SRC J.J.Muskett and C.H.Evelyn White. Lay Subsidy of 1 Edw III, Cambs.
- SRD Subsidy Rolls. Transactions. Derbyshire Arch. Soc. 30, 1908.
- SRY Yorks Arch. Soc., Rec. Ser. 16, 21, 74, 1894-1929.
- SRSx Subsidy Rolls. Sussex Records Society,10, 1900.
- SRSt Subsidy Rolls. Staffordshire. Salt Arch. Soc. (OS) 7,10, 1886-9.
- Wak (Y) Court Rolls of the manor of Wakefields. Yorks Archive Society, 1901-45.
- Pichbeck Pinchbeck Register/ ed. Lord Francis Hervey, 2 vols., 1925.AD
- AssCh Assize Rolls. Chetham Soc. 84, 1925.
- AssLa Assize Rolls. Lancs Rec. Soc. 47,49, 1904-5.
- ColchCt Colchester Court Rolls, 3 vols., 1921-41.
- DbCh I.H.Jeayes, Derbyshire Charters, 1906.
- FFSu Feet of Fines: Sussex Rec. Soc. 2,5,23,1903-1916.
- GildY Register of the Gild of Corpus Christi, York (Surtees Soc. 57), 1872
- Guisb Cartularium prioratus de Gyseburne (Surtees Soc.86, 89), 1889, 1894.
- SRCu J.P.Steel. Cumberland Lay Subsidy (6 Edw III), Kendal, 1912.
- SRSf E.Powell. A Suffolk Hundred in 1283, Cambridge, 1910.
- Ewen C.L.Ewen. History of Surnames. London, 1931.
- Oxon Register of the Unuversity of Oxford (5 vols.), 1885-9.
- Templars B.A.Lees. Records of the Templars. London, 1935.